

אנטבה שלהן

רינה קיפר מרמת השרון היתה בין הנוסעים של מטוס אייר פראנס שנחטף ונחת באוגנדה לפני כמעט 40 שנה • רק לאחרונה היא גילתה כי חברתה ושותפתה בארגון גמלאי צה"ל, תרצה הליבני, היא אשתו של אמנון הליבני ז"ל, הטייס שהוביל את רביעיית ההרקולסים ב"מבצע אנטבה" (למעלה, מונף באוויר לאחר הנחיתה בארץ) • "חלפה בנו צמרמורת, נותרנו פעורות פה", הן אומרות • רונית באלס-וקנין, עמ' 22

מה הוביל את אבי ודניס בראון להקים לפני 20 שנה את עמותת "משאלת לב" ולהגשים את חלומותיהם של אלפי ילדים חולים | 44

לאחר שטיפל בישעיהו ליבוביץ', ש"י עגנון ועסקני הקיפוח, משה גרנות קורא בספרו החדש תיגר על המהפיכה הפמיניסטית | 62

החטיפה רועי חסן

58

מפתחת משהו ליהיא לפיד

56

דוח מבקר עיריית רמה"ש מגלה: היתרי בנייה שניתנו בניגוד לתב"ע ופרויקטים גדולים שלא הגיעו לוועדה המקומית לתכנון ובנייה | 28

חלפה בנו צמרמורת

כמעט 40 שנה שרינה קיפר (77) מרמת השרון נושאת את הזיכרון הקשה של הימים שהייתה חטופה באנטבה, יחד עם עוד 104 ישראלים ויהודים • תרצה הליבני (81), אף היא תושבת העיר, לא שוכחת איך חיכתה שבעלה אמנון, מי שהוביל את מטוסי החילוץ, יחזור בשלום ארצה • לאחרונה חברו השתיים, במסגרת פעילותן בארגון גמלאי צה"ל, וגילו, במקרה, את סוד הקשר האמיץ ביניהן • "זה היה רגע מדהים", הן מספרות השבוע. "נשארנו פעורות פה"

✦ רונית באלס-וקנין ✦ צילומים ורפרודוקציות: יוגב עמרני

לאחרונה גילתה רינה שהשותפה שלה לה' תנרבות במסגרת ארגון גמלאי צה"ל, תרצה הליבני, היא לא אחרת מאשתו של אמנון הליבני ז"ל - טייס מטוס ההרקולס של חיל האוויר שהיה בין מחלציה.

"חיכיתי להיהרג"

הקשר המיוחד בין השתיים התגלה, כאמור, לאחרונה. שתיהן נקראו לצאת לביקורי בית אצל נשים קשישות ועריריות בעיר ומיהרו לבצע את המלאכה. "מההתחלה הקשר שנוצר בינינו היה מצויין בצורה יוצאת מן הכלל", מספרת קיפר. "אהבנו אחת את השנייה כבר מן השיחות הראשונות, עוד לפני שידענו אפילו מה הגורם המהכר בינינו".

המכנה המשותף המיוחד בין השתיים מתגלה כאשר במהלך אחת מפעילויות ההתנדבות, קיפר שומעת לראשונה מהו שם המספרת אותה נושאת הברתה. "אמרתי לה שאני מכירה בשם הזה את אמנון הליבני, שהיה טייס הרקולס שחילץ הוציא אותי במבצע אני טבה", היא מספרת. "תרצה נדהמה, ואז התחנן לי שמדובר בבעלה. זה היה רגע מדהים. חלפה בנו צמרמורת. שתינו נשארו פעורות פה, וכל אחת רצתה לשמוע מיד את הסיפור של השנייה".

"כשגיליתי שרינה הייתה בין החטופים באנטבה, הרגשתי חום רב", מוסיפה הליבני. "בכל מקום אמנון כתב שהוא ראה זכות גדולה שהוא יכול היה להשתתף במבצע אני טבה. זו לא סתם היכרות עם רינה, זו היכרות עם רגש, מעבר להיכרות רגילה. חשתי שזה מדהים שאנחנו נפגשות סתם כך".

על החטיפה מתקשה קיפר לדבר גם בחלופי ארבעים שנה. "הייתי על המטוס עם בעלי, אחותי וגייסי. הכנו שאנחנו באירוע טרור כאשר פרצה מהומה גדולה במטוס. המחבלים העבירו את כל הנוסעים מהמחלקה הראשונה למחלקה שלנו, ומשני העברים במטוס עמדו מחבלים עם נשק ביד. במקביל, החורטף הוריע במערכת הכריזה של המטוס שהוא כרגע בתא הטייס, עם אקירה מכוון לראשו של הטייס, ומרגע זה המטוס חטוף ואנחנו צריכים להישמע להוראות שלהם".

מה עבר לך בראש באותם רגעים?
"חשבתי שאו-טו-טו הולכים להרוג אותי ודאגתי מה יקרה למשפחה ולילדים שנשארו בארץ. תתארי לך מה עבר על ההורים שלי, ששתי בנותיהן ושני החתנים שלהם היו על המטוס הזה".

מה את זוכרת מהחילוץ?
"זה היה מדהים. בשעת לילה מאוחרת שמענו פתאום יריות וחשבנו שהמחבלים

החליטו לחסל אותנו, כי כל השבוע כמשא ומתן עם ישראל על שחרור וכל פעם המו"מ התחיל ונפסק. באו שמענו את הקולות שלהם בחוץ. זה בקול מאוד גבוה, כאשר בדרך כלל שקטים. כשהתחילו היריות חשבו נמאס להם מאיתנו והם החליטו להרוג. אלו היו יריות נוראיות, הם פגעו שהיה כאולם וניתנו ממנו חלקים, ורסה, שהתחילה לבעור. באותם רגעים לבעלי את המשקפיים, אמרתי לו: 'חוק', הורדתי את האף למטה וחיכיתי הרקות חולפות, ואני לא נהרגת, ואני לא הבנתי למה אני לא נהרגת. הו הראש להסתכל מה קורה, ופתאום משני הצדדים בחורים לבושים בח' אמרו: 'אנחנו חיילי צה"ל, באנו לקוח הביתה. הישארו במקומות שלכם, ו לנו איפה יש מחבלים. אל תזוזו כו לחסל רק אותם. אני מדברת על זה שלי פועם בחוזקה. זו הייתה חוויה דמותו של אמנון, בעלה של תרצה, א מהחילוץ. אני זוכרת גבר גדול ממ פנים קורנות".

"ידענו שיצילו או"

קיפר מספרת כי למרות העובד ושאר החטופים היו במרחק רב מה לא איכרו את תקוותם כי יחולצו ויי שפחותיהם. "בעלי כבר איננו בין הח' היו שנים שהומינו אותנו לכל מינו בצו"ל כדי לספר על אירוע החטוף היה ניצול שואה והיה תמיד אומר שבגרמניה, שכשהוא נאסר במחנה העולם שתק והיהורים לא עניינו

אמנון הליבני: "מי שלא ראה את עם ישראל רומס גדרות, פורץ שערים ומתנפל בשמחה, לא ראה שמחה והתרגשות מימיו. שום דיבור, הסבר או מילה, מדוברת או כתובה, אין ביכולתם להעביר את עוצמת המנייה של ה

מי
זה
הח
טס

מבצע חיל החטופים

בקיץ הקרוב, ב-16.6.2006, יצינו ב"מבצע אנטבה" בערב שיתקיים בצע, שזכה גם לכינוי "כדור הרע ביולי 1976, נועד להציל 105 נוסעי טיסת "אייר פראנס" מישראל לפי לאחר חניית ביניים באתונה. על המבצע אנשי צוות החטופים היו שני גרמנים ושני פלסטינים, חברי ארגון "החזית" אחרי עצירה בלב, הורו להחטיפה ריכוז את הנוסעים הישירים ומגיעים מול אידי אמינו, שליט החטופים הציבו בפני הממשלה או רישותיהם, שכללו את שחרורם ויציאת להורג בני ערובה. במקביל למו"מ לשחרור החטופים, ראש הממשלה דאג, יצחק רבין ז"ל את המבצע, ורק בתום התחבטויות שהגיע למקום פרץ לכניין בו שהו והעבירו את החטופים למטוסי הפינוי, לוחמי יחידת גולני, הועברו למטוס תרלקו והמשיכו לישראל. במהלך המבצע נהרג יונתן נתניהו, של ראש הממשלה. סמ"ר טורין הרשן דה נותר משותף בפרשת אנטבה.

קיבר לאחר החילוץ

הביתה אדם שונה מהאיש שעזב ביום חמישי חוויית אנטבה שאירעה בי רושם עז והוסיפה לי רגישות, ואולי גם רגשנות, שיישאר בלבי לנצח... גם תרצה לא יצאה 'נקייה' מהעניין. גם עליה המתח השפיע, מתח המצטרף לכל אותם מתחים של ימים ולילות במשך שנים, במהלכן של טיסות יום, טיסות לילה, כר נגויות, מבצעים, מלחמות, חברים שנופלים... וכל השאר מסופר בספרים ובאגדות. והאמת, כי שום דיבור, הסבר או מילה, מדוברת או כתובה, אין ביכולתם להעביר את עוצמת ההדויה, וזלת זה שהיה וחי איתה".

"הדבר הכי חשוב בכל המבצע היה הסר דיות", אומרת תרצה. "היכיתי לאמנון שישוב והוא לא הגיע. אז לא היו לא טלפונים, אבל הרגיעו לי, בדרך לא ררך, שהוא בארץ, ואני הבנתי מה קורה. לומדים הרבה דברים גם בלי שאומרים. כשהוא שב הביתה הייתי גאה, והיו בבית זרי פרחים בכמות שיכולה למלא רחוב. כשאני רואה את רינה אני תמיד חושבת מה

"היכיתי לו שישוב"

גם תרצה, שהייתה נשואה לאמנון במשך 47 שנים, מספרת על החוויות שלה מאותם ימים, כרעיה מוראגת. "ימים אחרים לפני שאמנון נקרא למבצע החילוץ, הוא העלה ער לים מברית המועצות ארצה", היא משחזרת. "מיד בהגיעו ארצה המתין לו בשדה התעופה רכב צבאי והתברר לו, כי בהנחיית מפקד חיל האוויר, הוא אמר לצאת לחלץ את החטופים. הוא בא הביתה באחת וחצי בלילה. אחר כך הוא אחר כך הוא קם, לבש את האוברול הצ'כאי, לקח את האקדה שלו וקרא לי לחדר. הוא אמר לי 'אם אני לא חוזר עד יום שבת בחמש אחר הצהריים, אז אני מקווה לחזור ביום ראשון בבוקר'."

"באותו השבוע היה לאחיו יום הולדת חמישים. כל המשפחה באה, שאלו אותי איפה אמנון, ואני עניתי שהוא במילואים. ערדתי מבפנים. באחת בלילה, אחרי שכולם הלכו, קראתי לבני לחדר שלי, ופרצתי בבכי נוראי. בשלוש בבוקר שמעתי בחדשות ששלושה מטוסים בלתי מזוהים היו באנטבה והוציאו את החטופים. עמרתי בחלון והגיע מי שהיה קצין המודיעין, טייס, שכן שלי, ואמר לי: 'תרצה, אל תדאגי אמנון בדרך הביתה'."

לאחר פטירתו של בעלה, בינואר 2003, ננתה תרצה אתר מיוחד לזכרו, בו העלתה גם תמונות, כתבים ורשמים שלו, בין השאר ממבצע אנטבה.

"מי שלא ראה את עם ישראל רומם גדרות, פורץ שערים ומתנפל בשמחה, לא ראה שמחה והתרגשות מימיו", כתב הליכני אחרי שחזר

זרחק של 4,000 ק"מ מהארץ - לא קווה, וטוב שכך. ירענו שיבואו להי טוב שיש לנו מדינה חזקה וצבא זינח את החטופים שלו".

תה השיבה ארצה? ונה של אמא שלי יושבת וממתינה בא של גיסתי, אחי, הבת שלי וחי ובה. הם ישבו בשדה ואמא שלי בים ומחזיקה את פניה. היא תמיד וכל השבוע שהיינו באוגנדה, הר קשים היו כשהעירו אותם בארץ. בוקר ולקחו אותם לשדה, כשהם ישפועים והרוגים, אבל לא ירעו היא אמרה תמיד שאלו היו הר קשים, הישיבה והציפייה לראות חיים ומי לא חוזר. עוד דבר שאני עד כמה הייתי מופתעת לגלות ד הביתה משה התעופה הונפו אל בכל הבתים, ממש כמו ביום תיארת לעצמי שהמשפחה גשת, אבל לא תיארת לעצמי נשות עברה על המדינה. כשה נה התחילו להגיע אלינו פרחים, עוגות ועוד. הבעל שלי, שכל ה לא ישן, הלך מיד לישון, ואני בסלון והתחלתי לספר את את עלינו למי שהיה. כשהוא התער מספר שעות, הוא שאל אותי: 'מה, שבת פה? זה היה מין צורך כזה לספר'."

ים המשכת לספר או הדקת? זרת, אבל עד היום אני מקבלת : כשאני עוסקת בוה. לפני כמה ופרתי של ארצות החילוש רגוני